

GAUSDAL KOMMUNE

Eierskapsmelding 2024-27 for Gausdal, Lillehammer og Øyer kommuner

Vedtatt i Gausdal kommunestyre den 28.11.2024, i sak xx/2024

Innhold

1. Innledning	2
2. Overordnede mål og kommunale eierskap	2
3. Prinsipper for eierskapsutøvelse	3
4. Hvorfor eier kommunen – motiver for eierskap	6
5. Hvordan eier kommunen – ulike selskapsformer	6
6. Roller	9
Eiers roller	9
Selskapets roller	11
Eiermøter	12
Forsterket eierstyring	12
7. Forventninger til selskapene	13
8. Rapportering på eierskap	13
9. Hva eier kommunen	14
Oversikt over selskapene gruppert etter selskapsform	14
10. Vedlegg	18
Vedlegg 1: Oversikt over selskapsformer (organisasjonsformer)	18
Vedlegg 2: Interkommunale samarbeid i medhold av kommuneloven:	25

1. Innledning

Gjennom behandlingen av eierskapsmeldingen fastlegger kommunestyret kommunens eierskapspolitikk.

Kommuner har stor frihet til å velge hvordan tjenestene og virksomheten skal organiseres. Når kommunen organiserer tjenesteproduksjonen innenfor kommunen som organisasjon, gjelder de styringssystemene som følger av kommuneloven: Kommunestyret har i utgangspunktet all beslutningsmyndighet.

Når kommunestyret velger å organisere en del av kommunens virksomhet i aksjeselskaper eller interkommunale selskaper, endres imidlertid betingelsene for folkevalgt styring og kontroll. Kommunestyret får da en eierrolle og må utøve eierskapet gjennom selskapets eierorgan.

Etter kommunelovens § 26-1, skal kommunen minst én gang i valgperioden revidere sin eierskapsmelding gjennom vedtak i kommunestyret.

Eierskapsmeldingen skal inneholde;

1. Kommunens prinsipper for eierstyring
2. En oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser, eller tilsvarende interesser i.
3. Kommunens formål med sine eierinteresser, eller tilsvarende interesser.

Kommunene Gausdal, Lillehammer og Øyer har felles eierskap i flere selskaper. Kommunenes innflytelse i selskapene kan øke i de tilfeller kommunene er koordinerte om forvaltning av sine eierinteresser. Eierskapsmeldingen er derfor utarbeidet i fellesskap mellom kommunene. Eierskapsmeldingen har egne kommunedelte seksjoner for eierskapene kommunene ikke har felles.

Interkommunalt samarbeid etter kommuneloven ikke er en del av eierskapspolitikken. Disse samarbeidsformene er likevel omtalt i eierskapsmeldingen, samt listet opp i vedlegg, for å gi en oversikt over hvordan interkommunalt samarbeid skiller seg fra kommunens eierskap i selskaper.

2. Overordnede mål og kommunale eierskap

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens overordnede styringsdokument og omfatter langsiktige politisk vedtatte mål for utviklingen av lokalsamfunnet og de kommunale tjenestene. Samfunnsdelen har bærekraftdimensjonene klima- og miljømessig bærekraft, økonomisk bærekraft og sosial bærekraft

P2: Åpenhet	Kommunen skal vise åpenhet om eierskap, eierutøvelse og stemmegivning på generalforsamling.
P3: Formål	Kommunens eierskap skal bidra til å nå kommuneplanens mål og effektivt løse kommunale tjenester og samfunnsoppdrag.
P4: Selskapslovgivning	Selskapslovgivningens ansvars- og rollefordeling mellom eier, styre og daglig leder skal ligge til grunn for kommunens utøvelse av eierskap.
P5: Utøvelse av eiermyndighet	Kommunens eiermyndighet i selskapet skal utøves i selskapets øverste organ. Kommunens forventninger til selskapene kommuniseres skriftlig og følges opp årlig på eiermøter.
P6: Kompetanse og representasjon	Relevant kompetanse og kjønnsrepresentasjon skal være hovedhensynet ved kommunens arbeid med styresammensetting. Kommunen arbeider for at skriftlige instruksjoner skal foreligge for valgkomiteens, styrets og daglig leders virke.
P7: Likebehandling	Kommunens eierskap skal utøves i tråd med selskapsrettens prinsipper om likebehandling av eiere.
P8: Skille eier- og kunderolle	Kommunens rolle som eier skal skilles fra rollen som kunde ved at eierrolle utøves i selskapets øverste organ, mens kunderollen utøves gjennom avtaler og kontrakter.
P9: Skille mellom konkurranseutsatt og skjermet virksomhet	Kommunen skal jobbe for at selskapene skal ha regnskapsmessig skille mellom skjermet og konkurranseutsatt del av virksomheten.
P10: Kompetent eierskap	Kommunestyret skal sikres kompetanse om eierutøvelse og innsikt i eierskapene gjennom revisjon av eierskapsmelding og årlig rapportering på eierskapsoppfølging.

Prinsipp 1 - Langsiktighet

Aktivt og ansvarlig eierskap vil over tid være den mest effektive måten å kommunens overordnede mål for utvikling av lokalsamfunnet og de kommunale tjenestene. Når kommunen velger å sette ut kommunale oppgaver til selskap, må beslutningen tydelig være knyttet til motivene for eierskap.

Prinsipp 2 - Transparens

Når kommunen velger å sette ut kommunale oppgaver, er det viktig at innbyggerne har mulighet til å ha innsyn i forvaltningen gjennom det representative lokaldemokratiet. I saker der skjerming mot offentlig innsyn er nødvendig for å ivareta selskapers konkurranseeksponerte interesser, skal innsyn ivaretas ved at det ansvarlige politiske organet behandler saken, men da i lukket møte.

Prinsipp 3 - Formål

Kommunens eierskap i foretak skal være forankret i ett eller flere politisk vedtatte mål, og motivert av ønsket om effektive tjenester, samfunnsnytte, finansiell nytte og/eller næringsutvikling (se under).

Prinsipp 4 - Respektere selskapslovgivningen

Eksterne foretak er underlagt ansvars- og rolledeling som følger lovgivning for den aktuelle selskapsformen. Kommunen skal legge den lovgitte ansvars- og rolledelingen til grunn for behandling av politiske saker om eierskap og i utøvelsen av sine eierskap.

Prinsipp 5 - Utøvelse av eiermyndighet

For å sikre at kommunens eierutøvelse blir håndtert rett på selskapets side og som en konsekvens av prinsipp 4, skal kommunen utøve sitt eierskap i selskapets øverste besluttede organ. Kommunens forventinger til selskapene skal være eksplisitte.

Prinsipp 6 - Kompetanse og representasjon

En best mulig oppfølging av de oppgavene kommunen har satt ut til foretak, fordrer at kommunen har bidratt til at styret kan ha bred representasjon og med relevant kompetanse for oppgavene selskapet skal løse for kommunen. Kommunen arbeider for at skriftlige instruksjoner skal foreligge for valgkomiteens, styrets og daglig leders virke.

Prinsipp 7 - Likebehandling

Det er et sentralt selskapsrettslig prinsipp at selskapet skal være likebehandling blant selskapets eiere/deltakere. Dette sikrer at kommunen ikke bruker sin eierandel til å utøve større innflytelse enn andelen tilsier på bekostning av andre eiere/deltakere.

Prinsipp 8 - Eierrolle og kunderolle

Der kommunen er både eier i og kunde av selskap, er det viktig at rollen som eier skiller fra rollen som kunde. Eierrolle utøves i selskapets øverste organ, mens kunderollen utøves gjennom avtaler og kontrakter. Kommunen arbeider for at skriftlige instruksjoner skal foreligge for valgkomiteens, styrets og daglig leders virke.

Prinsipp 9 - Skille konkurranseutsatt og skjermet virksomhet

For å hindre offentlig subsidiering og konkurransevridning, bør selskap som både håndterer oppgaver for eierkommunen og samtidig opererer i konkurranseeksponert marked, ha regnskapsmessig skille mellom skjermet og konkurranseutsatt del av virksomheten.

Prinsipp 10 - Kompetent eierskap

Eierskapsmelding og revisjon av denne skal gjøres i tråd med bestemmelsene i kommunelovens § 26-1. For å legge til rette for en kvalitativt god revisjon, skal kommunestyret gis anledning til kompetanseheving på temaet kommunale eierskap samt at kommunestyret som en del av tilgang til kunnskapsgrunnlaget, skal sikres innsikt i selskapsavtalene for selskap som kommunen har eierskap i.

Kommunedirektørens årlige rapportering på oppfølging av eierskap inngår i kompetansetilførselen til kommunestyret.

4. Hvorfor eier kommunen – motiver for eierskap

Når kommunen velger å sette ut kommunale oppgaver gjennom eierskap i eksterne selskap, skal både alternativer belyses og motivene for eierskapet tydeliggjøres.

De fremste motivene for kommunalt eierskap i selskaper, er knyttet til;

1. Effektiv tjenesteproduksjon
2. Samfunnsnytte
3. Finansiell nytte
4. Næringsutvikling

Effektiv tjenesteproduksjon

Hovedmotivet for eierskapet er å oppnå en mer kostnadseffektiv tjenesteproduksjon og/eller bedre kvalitet på tjenestene enn om kommunen hadde håndtert oppgavene i egen organisasjon.

Samfunnsnytte

Hovedmotivet for eierskapet er å løse oppgaver som på grunn av markedssvikt ikke vil eller bør bli løst av private. Dette kan være oppgaver som ikke er bedriftsøkonomisk lønnsomme, men som samfunnet ønsker løst innenfor en forretningsmessig modell.

Finansiell nytte

Kommunens opprinnelige motiv for eierskap har ikke primært vært finansielt utbytte, men motivet for fortsatt strategisk eierskap er knyttet også til det finansiell avkastning og/eller til ønske om å begrense kommunens økonomiske risiko.

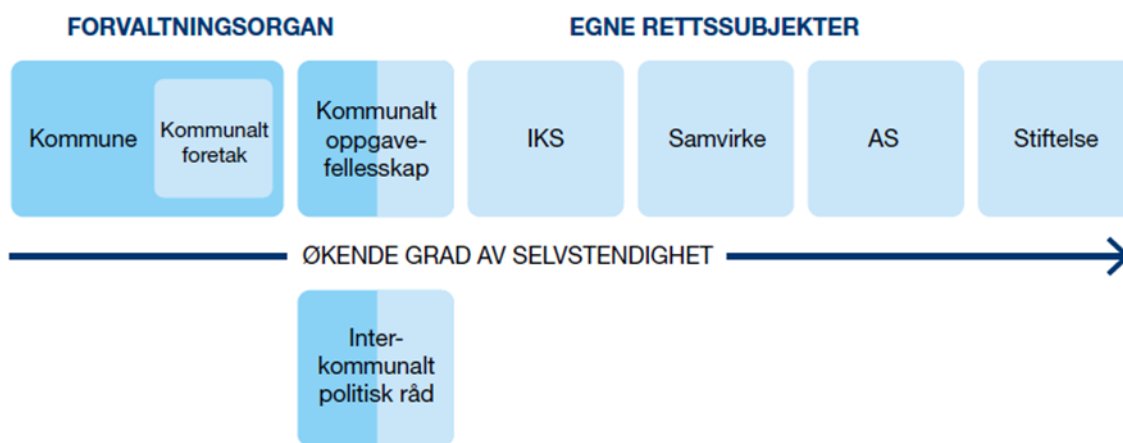
Næringsutvikling

Hovedmotivet for eierskapet er å etablere eller beholde arbeidsplasser i kommunen eller regionen. Det kan handle om eierskap som bidrar til å legge til rette for næringsutvikling og nyskaping, og/eller eierskap som bidrar til aktiviteter og attraktivitet. Dette kan også omfatte også eierskap til infrastruktur som er viktig for næringsutvikling.

5. Hvordan eier kommunen – ulike selskapsformer

I valget mellom ulike selskapsformer, vil graden av politisk styring og innflytelse være et hovedtema. Figuren under illustrerer at de folkevalgte har den sterkeste graden av politisk styring når kommunen

selv løser oppgavene. Fortsatt vil det være en stor grad av politisk styring i de kommunale foretakene og i kommunale oppgavefelleskap, men i det øyeblikket oppgaver løftes over i et IKS, AS, eller en stiftelse, som alle er styrt av særlover, svekkes den direkte politiske styringen, og selskapenes grad av selvstendighet øker.

Figur 1. Lovfestede modeller for kommunal selskapsdanning og samarbeid mellom kommuner etter grad av selvstendighet og politisk styring.

Kort om de ulike modellene for organisering og selskapsdanning (se også vedlegg 1):

1. Kommunale foretak

- Lovregulert: Kommunelovens kapitel 9.
- Rettssubjekt: Ikke eget, men en del av kommunen
- Kommunestyrets innflytelse: Fastsettelse av vedtekter og oppnevning av styret
- Særlig egnet for: Produksjon av kommunale tjenester der virksomhetsledelsen gis større ansvar enn kommuneloven gir rom for

2. Kommunalt oppgavefelleskap

- Lovregulert: Kommunelovens kapitel 19.
- Rettssubjekt: Ikke eget, men en del av kommunen
- Kommunestyrets innflytelse: Fastsettelse av vedtekter og oppnevning av styret
- Særlig egnet for: Samarbeid mellom kommuner om produksjon av kommunale tjenester

3. Vertskommune:

- Lovregulert: Kommunelovens kapitel 20.
- Rettssubjekt: Ikke eget, men en del av vertskommunen

- Kommunestyrets innflytelse: Direkte for vertskommunen. Gjennom samarbeidsavtale om delegert myndighet fra samarbeidskommunen.
- Særlig egnet for: Samarbeid mellom kommuner som ønsker å samle fagressurser innen produksjon av kommunale tjenester og ikke sette disse ut til eksterne selskap.

4. Interkommunalt politisk råd

- Lovregulert: Kommunelovens kapitel 18.
- Rettssubjekt: Politisk samarbeid. Kan ikke gis myndighet til å treffe enkeltvedtak. Kan likevel gis myndighet til å treffe slike vedtak om interne forhold i samarbeidet, og til å forvalte tilskuddsordninger
- Kommunestyrets innflytelse: Gjennom mandat til sin kommunes representanter
- Særlig egnet for: Samarbeid om politiske saker der kommunene vurderer å ha felles interesser

5. Interkommunale selskap (IKS)

- Lovregulert: Lov om interkommunale selskap
- Rettssubjekt: Selvstendig
- Kommunestyrets innflytelse: Gjennom sine representanter i representantskap og selskapsavtalen
- Kommunens forpliktelse: Ubegrenset for selskapets forpliktelser sammen med øvrige deltakere
- Særlig egnet for: Lovpålagte og ikke-lovpålagte tjenester der man kun ønsker kommuner som medeiere i selskapet
- Øverste myndighet: Representantskapet

6. Samvirkeforetak (SA)

- Lovregulert: Lov om samvirkeforetak
- Rettssubjekt: Selvstendig
- Kommunestyrets innflytelse: Gjennom årsmøte og vedtektene
- Kommunens forpliktelse: Hefter kun for andelsinnskuddet
- Særlig egnet for: Å fremme felles medlemsnytte og ikke maksimering av selskapets avkastning for deltakernes innskutte kapital
- Øverste myndighet: Årsmøte

7. Aksjeselskap (AS)

- Lovregulert: Lov om aksjeselskaper

- Rettssubjekt: Selvstendig
- Kommunestyrets innflytelse: Gjennom generalforsamling som hovedregel basert på eierandel og selskapsavtale
- Kommunens forpliktelse: Hefter ikke overfor kreditorene for selskapets forpliktelser
- Særlig egnet for: Samarbeid med eksponering mot marked og/eller økonomisk risiko
- Øverste myndighet: Generalforsamling

8. Stiftelser

- Lovregulert: Lov om stiftelser
- Rettssubjekt: Selvstendig selveiende
- Kommunestyrets innflytelse: Ingen ut over utnevnelse av styre
- Kommunens forpliktelse: Ingen
- Særlig egnet for: Virksomheter det er ønske om at skal være helt uavhengig av kommunen
- Øverste myndighet: Styret

6. Roller

Et langsiktig, aktivt og ansvarlig eierskap krever tydelige avklaringer av roller både på kommunens side og på selskapenes side. Rollen som folkevalgt i kommunestyret er ulik den rollen man har i et selskapsorgan. Bevissthet rundt roller, styringslinjer og ansvarsfordeling er derfor en del av eierskapsmeldingen og skal ligge til grunn for kommunens eierskapsutøvelse.

Eiers roller

Kommunestyret er kommunens øverste ansvarlige myndighet for eierskapsutøvelse. Etter eierskapsmeldingen er oppgaver i oppfølging av eierskapsmeldingen fordelt mellom kommunens organer slik det her er beskrevet:

Kommunestyret

Kommunestyret er som kommunens øverste myndighet ansvarlig for at eierskapet utøves i tråd med lovgivningen for den enkelte selskapsformen og prinsippene for eierstyringen. Det er kommunestyret som:

- vedtar kommunens eierskapsmelding herunder prinsipper for eierstyring
- fatter vedtak om etablering og avvikling av selskap

- godkjenner vedtekter, selskapsavtaler og aksjonæravtaler
- oppnevner representanter til eierorganene
- gjør vedtak om forsterket eierstyring og terminering av forsterket eierstyring
- føre tilsyn og kontroll med forvaltningen av eierinteressene

Formannskapet

- forelegges innkalling til generalforsamling/årsmøter og behandler disse for selskap der det er besluttet utvidet rapportering i kommunedirektørens årlige rapportering til kommunestyret
- innstiller om forsterket eierstyring
- behandler øvrige saker om eierskap delegert av kommunestyret

Ordfører

Der ikke annet er vedtatt, er ordfører øverste rettslige representant for kommunen og representerer kommunens eierinteresser i selskapenes eierorganer:

- representantskapsmøter i interkommunale selskap
- generalforsamling i aksjeselskap
- eiermøter
- årsmøter

Der ordfører representerer kommunen, kan ordfører delegere retten gjennom fullmakt. Den som representerer kommunen, skal fremme kommunens syn basert på prinsippene i eierskapsmeldingen og konkrete vedtak i kommunestyret/formannskapet.

Kommunedirektøren

Kommunedirektøren skal iverksette kommunestyrets vedtatte eierskapspolitikk, herunder legge fram forslag til eierskapsmelding for behandling i kommunestyret. Dette innebærer blant annet å:

- saksbehandle og tilrettelegge for politiske vedtak i eiersaker
- bistå ordfører og andre i å utøve eierstyringen
- holde oversikt over kommunens eierskap
- sørge for oppfølging av kommunens eierskapsmelding i form av årlige rapporteringer

Selskapets roller

Generalforsamling/representantskapet/årsmøte

Selskapets øverste organ skal utøve sitt ansvar med plikter og rettigheter slik det fremgår av selskapslovgivningen for den enkelte selskapsform.

For generalforsamling i aksjeselskaper innebærer dette at generalforsamlingen:

- skal alle eierne har rett til å delta på og den bekjentgjøres slik loven foreskriver
- skal holdes innen seks måneder etter utgangen av hvert regnskapsår
- skal behandle årsregnskap med beretning
- gjennomføre valg av styreleder og styremedlemmer
- skal behandle andre saker som følger av vedtekter og selskapsavtaler inkludert endringer av disse

For representantskapet i interkommunale selskaper innebærer dette at representantskapsmøtet:

- innkalles med minst fire ukers varsel og varsles direkte til deltakerne
- skal behandle økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap, årsberetning og øvrige saker fastsatt i selskapsavtalen

For årsmøtet i samvirkeselskap innebærer dette at årsmøtet:

- skal alle deltakerne har rett til å delta på og innkalles slik loven foreskriver
- skal holdes innen seks måneder etter utgangen av hvert regnskapsår
- skal behandle årsregnskap med beretning
- gjennomføre valg av styreleder og styremedlemmer
- skal behandle andre saker som følger av vedtekter og selskapsavtaler inkludert endringer av disse

Styret

Styret skal forvalte selskapets løpende drift og har ansvar for:

- å sørge for en forsvarlig organisering og drift av selskapet basert på lovens krav for selskapsformen samt iverksette og følge opp beslutninger fra selskapets øverste myndighet
- å holde seg orientert om selskapets økonomiske stilling

Daglig leder/administrerende direktør.

Daglig leder/administrerende direktør er ansatt av styret og er øverste administrative leder av virksomheten. Vedkommende har ansvaret for gjennomføring av styrets strategier og vedtak, og rapporterer til selskapets styre.

Valgkomite

En valgkomite i et selskap er et organ valgt av generalforsamling eller representantskap med mandat å fremme forslag til styremedlemmer og eventuelt godtgjørelse til disse. Ordningen med valgkomite er ikke lovregulert og må tas inn i det enkeltes selskap sine vedtekter eller i en selskapsavtale.

Eiermøter

I selskap der kommunen er en av flere eiere, er likebehandling av eierne sentralt. Dette omfatter hvilken informasjon kommunen som eier mottar fra selskapet og hvilke kontakt det er mellom kommunen og selskapet. Det er derfor viktig at samtlige eiere gis anledning til å delta i eiermøtene.

Kommunen har anledning til å be om at det gjennomføres eiermøte. Det er selskapet som har ansvar for å invitere til og å gjennomføre eiermøter. Eiermøte er ikke et beslutningsorgan, men en arena for gjensidig utveksling av informasjon mellom eierne og selskapet. Dette inkludert også drøftelser av eventuelle utfordringer selskapet befinner seg i.

Ordfører og kommunedirektør deltar på eiermøte fra kommunen.

Forsterket eierstyring

Som hovedregel skal de normale prinsippene for eierstyring gjelde. I særlige tilfeller kan imidlertid kommunen vedta en forsterket eierstyring av selskaper som har en lite tilfredsstillende økonomi. Den forsterkede eierstyringen begrunnes da i at selskapet leverer en vare/tjeneste som anses som kritisk, og/eller kan påføre kommunen betydelig økonomisk tap.

Også for forsterket eierstyring gjelder det at kommunen skal fremme sine interesser overfor kommunale selskap gjennom eierorganene. Dette er spesielt viktig hvis det er andre aksjonærer i selskapet. Kommunen har ikke anledning til å overta ansvaret for driften av selskapet fra styret.

Forsterket eierstyring omfatter tettere og hyppigere dialog mellom eier og selskap der hensikten er at eier skal få dypere innsikt i de utfordringer selskapet befinner seg. Dette gir kommunen bedre grunnlag for å gjøre beslutninger om egne tiltak, eller beslutninger om endringer i eierandel.

7. Forventninger til selskapene

Som eier har kommunen forventninger til hvordan styrene i selskapene utøver sitt ansvar og sin funksjon i ledelsen av selskapet. Dette er forventninger kommunen har til det enkelte selskapet uavhengig av hvilke oppgaver selskapet har, og hvor stor eierandel kommunen har i selskapet. Kommunen forventer at:

1. Styret har en styreinstruks samt stillingsinstruks for øverste administrative leder som tydelig definerer styrets ansvar og oppgaver samt tydeliggjør ansvars- og oppgavedelingen mellom styret og øverste administrative leder.
2. Styret vedtar og følger opp retningslinjer for etikk og bærekraft.
3. Styret har en møteplan der mål, strategier og oppfølging drøftes med jevne mellomrom. Dette inkluderer også årlige eiermøter der tilsvarende temaer omfattes.
4. Styret har gode systemer for internkontroll og risikohåndtering som revideres årlig.
5. Styret årlig etter generalforsamling/årsmøte som kollegium og sammen med administrativ ledelse, drøfter roller og ansvar.
6. Styret årlig gjennomfører egnevaluering.
7. Styret bidrar til moderasjon i godtgjørelsen til øverste administrative leder.
8. Styret sørger for at det foreligger regnskapsmessig skille i selskap som har oppgaver både skjermet fra konkurranse og konkurranseeksponerte aktiviteter.
9. Styret sørger for at relevansen av offentlighetslov og lov om offentlige anskaffelser for selskapet avklares.
10. Styret sørger for at selskapet har en valgkomite og at denne har en instruks som bidrar til balansert kjønnsrepresentasjon i styret og et kompetent styre.

8. Rapportering på eierskap

Kommunedirektøren rapporterer årlig til kommunestyret om oppfølging av eierskapsmeldingen samt politiske vedtak om eierskap. For alle selskap rapporteres:

- Kommunens eierandel
- Økonomisk nøkkeltall for lønnsomhet, soliditet og likviditet
- Oppfølging av eventuelle politiske vedtak vedrørende eierskap i selskapet

Kommunedirektøren rapporterer utvidet årlig til kommunestyret for selskap som forvalter oppgaver med stor økonomisk betydning for kommunen og/eller oppgaver med stor betydning for de kommunale tjenestene til innbyggerne. Utvidet rapportering gjøres også for selskap der det foreligger utvidet eierstyring. Utvidet rapportering omfatter:

- Styrets sammensetting
- Selskapets formål
- Kommunedirektørens vurdering av selskapets oppfølging av de kommunale oppgavene selskapet er tillagt oppdrag med å håndtere
- Kommunedirektørens vurderinger av eventuelle særskilte utfordringer selskapet står i
- Kommunedirektørens oppfølging dersom vedtak om forsterket eierstyring foreligger

Kommunestyret beslutter som en del av behandlingen av eierskapsmeldingen, hvilke selskap det skal rapporteres utvidet på.

9. Hva eier kommunen

Oversikt over selskapene gruppert etter selskapsform

Tabell 2: Oversikt over kommunenes eierskap samlet, etter selskapsform:

Selskap	Form	Org.nr.	LK %	GK %	ØK %
AS Oplandske Dampskibsselskap	AS	915 025 064	4,56		
Biblioteksentralen	SA	910 568 183			
Espedalen Skisenter	AS	934 069 307		0,5	
Fabrikken as	AS	988 007 862	35,55		
Filminvest as	AS	917 091 579	3,0		
Gudbrandsdal Energi Holding	AS	914 888 956			30,0
Gudbrandsdal Industrier (GIAX)	AS	819 703 302			3,5
Gudbrandsdal krisesenter iks	IKS	998 836 050	37,3	8,7	7,0
Hafjell Freepark	AS	915 500 676			25,3
Hafjell Idrett	AS	915 407 668			50,1
Hafjell Kvitfjell alpint as	AS	875 907 832	10,3		10,3
Ikomm as	AS	991 335 846	38,3	10,9	7,6
Innlandet energi holding as	AS	922 320 918	12,6	3,8	0,7
Innlandet Revisjon IKS	IKS	987 769 386	12,0	3,0	2,3
Jorekstad as	AS	911 691 817	37,2		
Kinoalliansen as	AS	917 630 518	3,7		
Lillehammer kommunale eiendomsselskap as	AS	980 706 494	100,0		
Lillehammer Næringstomter AS	AS	927 753 618	27,4		
Lillehammer Olympiapark as	AS	959 295 417	100,0		
Lillehammer parkering as	AS	922 175 993	35,0		
Lillehammer sentrum drift as	AS	942 576 005	10,1		
Lipro as	AS	913 914 945	4,7	6,1	

NOK Gjøvik iks (tidligere smiso)	IKS	990 808 767	6,3		3,5
Randsfjordmuseet	AS	987 107 022		2,0	
Renovasjonsselskapet Glør iks	IKS	971 041 692	71,7	15,4	12,9
Sentrum parkering Lillehammer as	AS	965 194 150	10,7		
Skeikampen Pluss	BA	992 305 916		8,9	
Skåppå kunnskapspark as	AS	915 030 025	4,0	1,3	
Visit Lillehammer as	AS	979 776 101	10,0	2,7	2,2
World Expression Forum	AS	927 995 700	3,6		
Østnorsk Filmsenter as	AS	986 480 420	20,0	20,0	20,0
Øya Parkering	AS	962 122 353	11,2		

Tabell 3: Oversikt over Lillehammer kommunenes eierskap samlet:

Selskap	Form	Org.nr.	LK %	GK %	ØK %	LK formål
Lillehammer kommunale eiendomsselskap as	AS	980 706 494	100,0			Samfunnsnytte
Lillehammer Olympiapark as	AS	959 295 417	100,0			Samfunnsnytte Næringsutvikling
Renovasjonsselskapet Glør iks	IKS	971 041 692	71,7	15,4	12,9	Tjenesteproduksjon
Ikomm as	AS	991 335 846	38,3	10,9	7,6	Tjenesteproduksjon Næringsutvikling
Gudbrandsdal krisesenter iks	IKS	998 836 050	37,3	8,7	7,0	Tjenesteproduksjon
Jorekstad as	AS	911 691 817	37,2			Samfunnsnytte
Fabrikken as	AS	988 007 862	35,55			Næringsutvikling
Lillehammer parkering as	AS	922 175 993	35,0			Samfunnsnytte Næringsutvikling
Lillehammer Næringstomter AS	AS	927 753 618	27,4			Næringsutvikling
Østnorsk Filmsenter as	AS	986 480 420	20,0	20,0	20,0	Næringsutvikling
Innlandet energi holding as	AS	922 320 918	12,6	3,8	0,7	Samfunnsnytte Finansiell nytte
Innlandet Revisjon IKS	IKS	987 769 386	12,0	3,0	2,3	Tjenesteproduksjon
Øya Parkering	AS	962 122 353	11,2			Samfunnsnytte Næringsutvikling
Sentrum parkering Lillehammer as	AS	965 194 150	10,7			Samfunnsnytte Næringsutvikling
Hafjell Kvitfjell alpint as	AS	875 907 832	10,3		10,3	Samfunnsnytte Næringsutvikling
Lillehammer sentrum drift as	AS	942 576 005	10,1			Samfunnsnytte Næringsutvikling
Visit Lillehammer as	AS	979 776 101	10,0	2,7	2,2	Næringsutvikling

NOK Gjøvik iks (tidligere smiso)	IKS	990 808 767	6,3		3,5	Tjenesteproduksjon
Lipro as	AS	913 914 945	4,7	6,1		Samfunnsnytte Tjenesteproduksjon
AS Oplandske Dampskibsselskap	AS	915 025 064	4,56			Samfunnsnytte Næringsutvikling
Skåppå kunnskapspark as	AS	915 030 025	4,0	1,3		Næringsutvikling
Kinoalliansen as	AS	917 630 518	3,7			Samfunnsnytte
World Expression Forum	AS	927 995 700	3,6			Samfunnsnytte
Filminvest as	AS	917 091 579	3,0			Næringsutvikling
Biblioteksentralen	SA	910 568 183				Samfunnsnytte

Tabell 4: Oversikt over Gausdal kommunenes eierskap samlet:

Selskap	Form	Org.nr.	LK %	GK %	ØK %	GK formål
Østnorsk Filmsenter as	AS	986 480 420	20,0	20,0	20,0	Næringsutvikling
Renovasjonsselskapet Glør iks	IKS	971 041 692	71,7	15,4	12,9	Tjenesteproduksjon
Ikomm as	AS	991 335 846	38,3	10,9	7,6	Tjenesteproduksjon Næringsutvikling
Skeikampen Pluss	BA	992 305 916		8,9		Samfunnsnytte Næringsutvikling
Gudbrandsdal krisesenter iks	IKS	998 836 050	37,3	8,7	7,0	Tjenesteproduksjon
Lipro as	AS	913 914 945	4,7	6,1		Samfunnsnytte Tjenesteproduksjon
Innlandet energi holding as	AS	922 320 918	12,6	3,8	0,7	Samfunnsnytte Finansiell nytte
Innlandet Revisjon IKS	IKS	987 769 386	12,0	3,0	2,3	Tjenesteproduksjon
Visit Lillehammer as	AS	979 776 101	10,0	2,7	2,2	Næringsutvikling
Randsfjordmuseet	AS	987 107 022		2,0		Tjenesteproduksjon
Skåppå kunnskapspark as	AS	915 030 025	4,0	1,3		Næringsutvikling
Espedalen Skisenter	AS	934 069 307		0,5		Næringsutvikling
KLP (gjensidig forsikringsselskap m. AS)		938708606	*			
Biblioteksentralen	SA	910568183	*			
Boligbyggelaget USBL (tidl. andel LOBB)		950 285 680	*			

*Svært liten/ubetydelig eierandel.

Tabell 5: Oversikt over Øyer kommunenes eierskap samlet:

Selskap	Form	Org.nr.	LK %	GK %	ØK %	ØK formål
Hafjell Idrett	AS	915 407 668			50,1	Næringsutvikling
Gudbrandsdal Energi Holding	AS	914 888 956			30,0	Samfunnsnytte Finansiell nytte
Hafjell Freepark	AS	915 500 676			25,3	Næringsutvikling
Østnorsk Filmsenter as	AS	986 480 420	20,0	20,0	20,0	Næringsutvikling
Renovasjonsselskapet Glør iks	IKS	971 041 692	71,7	15,4	12,9	Tjenesteproduksjon
Hafjell Kvitfjell alpint as	AS	875 907 832	10,3		10,3	Næringsutvikling
Ikomm as	AS	991 335 846	38,3	10,9	7,6	Tjenesteproduksjon
Gudbrandsdal krisesenter iks	IKS	998 836 050	37,3	8,7	7,0	Tjenesteproduksjon
Gudbrandsdal Industrier (GIAX)	AS	819 703 302			3,5	Samfunnsnytte
NOK Gjøvik iks (tidligere smiso)	IKS	990 808 767	6,3		3,5	Tjenesteproduksjon
Innlandet Revisjon IKS	IKS	987 769 386	12,0	3,0	2,3	Tjenesteproduksjon
Visit Lillehammer as	AS	979 776 101	10,0	2,7	2,2	Næringsutvikling
Innlandet energi holding as	AS	922 320 918	12,6	3,8	0,7	Samfunnsnytte Finansiell nytte
Stavsplassen SA	SA	979333951			57,8	Næringsutvikling

10. Vedlegg

Vedlegg 1: Oversikt over selskapsformer (organisasjonsformer)

1. Kommunalt foretak

Kommunalt foretak er hjemlet i Kommunelovens kapitel 9. Juridisk sett er et kommunalt foretak en del av kommunen og ikke et eget rettssubjekt. Modellen er egnet til å skape en noe større grad av selvstendighet for virksomhet(er) i en kommune, men kan ikke nyttes til interkommunalt samarbeid.

Et kommunalt foretak skal ha vedtekter og et styre som oppnevnes av kommunestyret. Kommune-styret kan velge å begrense styrets fullmakter i konkrete saker gjennom vedtektene.

Et kommunalt foretak skal ha en daglig leder som rapporterer til styret. Kommunedirektøren har ikke instruksjons- eller omgjøringsmyndighet innenfor styrets myndighetsområde, men kan pålegge daglig leder å utsette iverksettelsen av saker inntil kommunestyret har behandlet dem.

Eventuelle ansatte er formelt sett ansatt i kommunen. Kommunen hefter fullt ut for selskapets forpliktelser og regnskapet inngår som en del av kommunens regnskap. Kommunale foretak er forpliktet til å etterleve forvaltnings- og offentlighetsloven når det gjelder saksbehandling og offentlig innsyn.

Ansvar for foretaket ligger i utgangspunktet hos styret, men kommunestyret kan sikre fortsatt kontroll over konkrete områder gjennom å begrense styrets fullmakter på disse områdene i vedtektene. Siden kommunale foretak er en integrert del av kommunens økonomi, vil det være naturlig at løpende rapportering skjer som en del av den ordinære rapporteringen til politisk nivå.

Modellen brukes gjerne i litt større kommuner når de skal drive virksomhet som skal ivareta både forretningsmessige og samfunnsmessige hensyn, og der det skapes inntekter som skal tilbake til formålet (vann- og avløp, renovasjon eller kino).

Kommuneloven har ikke egne bestemmelser om oppløsning av kommunale foretak, men siden det er kommunestyret som kan opprette slike foretak og endre vedtektene deres, antas det at oppløsning også kan vedtas av kommunestyret.

2. Vertskommune

Vertskommunesamarbeid er hjemlet i Kommunelovens kapittel 20. Vertskommunesamarbeid er egnet når to eller flere kommuner ønsker å samarbeide om lovpålagte oppgaver og utøvelse av offentlig myndighet. Det er kun kommuner som kan samarbeide på denne måten.

Kapittel 20 gir rammer for to typer samarbeid, administrativt vertskommunesamarbeid (§ 20-2) og vertskommunesamarbeid med felles folkevalgt nemd (§20-3). Det skal ligge en skriftlig avtale til grunn for samarbeidet, og det er formelle krav til hva denne skal inneholde.

Administrativt vertskommunesamarbeid innebærer at vertskommunen skal utføre oppgaver og treffe avgjørelser etter delegert myndighet fra samarbeidskommunene i enkeltsaker som ikke er av prinsipiell betydning. Formelt skjer dette ved at kommunestyrene i de samarbeidende kommunene instruerer kommunedirektørene sine om å delegerer fullmakt til kommunedirektøren i vertskommunen.

Vertskommunesamarbeid med felles folkevalgt nemd innebærer at kommunene oppretter en felles nemd hos vertskommunen med minimum 2 deltakere fra hver kommune. Deltakerkommunene kan delegerer til nemnda myndighet til å treffe vedtak også i saker av prinsipiell betydning. Dette skal skje ved at kommunestyrene eller fylkestingene selv delegerer samme kompetanse til nemnda. Nemnda kan delegerer til vertskommunens administrasjon myndighet til å treffe vedtak i enkeltsaker eller typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning.

Vertskommunesamarbeid medfører at ansvaret for å løse oppgaver og treffe avgjørelser overføres fra en kommune til en annen, men det opprettes ikke noe eget rettssubjekt. Oppgavene innpasses i vertskommunens organisasjon, eventuelt ansatte overføres til vertskommunen etter prinsippene om virksomhetsoverdragelse. Videre oppfølging inklusive regnskap og rapportering, skjer som en del av vertskommunens systemer for styring og kontroll. Forvaltnings- og offentlighetsloven gjelder på vanlig måte for saksbehandling og offentlig innsyn.

Ved administrative vertskommunesamarbeid ivaretas den folkevalgte styringen av folkevalgte organer i vertskommunen. En samarbeidskommune kan imidlertid gi vertskommunen instruks om utøvelsen av den delegerte myndighet i saker som alene gjelder samarbeidskommunen eller dennes innbyggere.

Vertskommunesamarbeid etter § 20-2 blir gjerne brukt som overbygging for samarbeid om administrative tjenester (som lønn og regnskap), NAV, barnevern og tilsvarende. Det er færre eksempler på vertskommunesamarbeid etter § 20-3, men enkelte kommuner har fått til forholdsvis omfattende samarbeid om helse- og sosialtjenester etter denne modellen.

Vertskommunesamarbeid etter §§ 20-2 og 20-3 kan oppløses med øyeblikkelig virkning dersom alle deltakerne er enige om dette. Ellers er oppsigelsestiden ett år, annen oppsigelsestid kan avtales i samarbeidsavtalen.

3. Interkommunalt politisk råd og Kommunalt oppgavefellesskap

Etter den nye kommunelovens kapitel 18 kan to eller flere kommuner eller fylkeskommuner kan sammen opprette et interkommunalt politisk råd. Rådet kan **behandle saker** som går på tvers av

kommune- eller fylkesgrensene. Et interkommunalt politisk råd kan ikke gis myndighet til å treffe enkeltvedtak. Rådet kan likevel gis myndighet til å treffe slike vedtak om interne forhold i samarbeidet og til å forvalte tilskuddsordninger.

Det skal inngås en skriftlig avtale mellom partene som sammen danner rådet og denne skal vedtas av alle kommunestyrer/fylkesting som deltar i samarbeidet. Representantskapet er det øverste organet i et interkommunalt politisk råd. Samtlige deltakere i rådet skal være representert med minst ett medlem i representantskapet.

Den enkelte deltakeren i et interkommunalt politisk råd har ubegrenset økonomisk ansvar for sin andel av rådets forpliktelser. Til sammen skal andelene utgjøre rådets samlede forpliktelser.

Kommunalt oppgavefellesskap

Etter den nye kommunelovens kapitel 19 kan to eller flere kommuner eller fylkeskommuner kan sammen opprette et kommunalt oppgavefellesskap for å **løse felles oppgaver**.

Et oppgavefellesskap kan ikke gis myndighet til å treffe enkeltvedtak. Oppgavefellesskapet kan likevel gis myndighet til å treffe denne typen vedtak om interne forhold i samarbeidet og til å forvalte tilskuddsordninger.

Det skal inngås en skriftlig avtale mellom partene som sammen danner oppgavefellesskapet og denne skal vedtas av alle kommunestyrer/fylkesting som deltar i samarbeidet. Representantskapet er det øverste organet i et kommunalt oppgavefellesskap. Samtlige deltakere skal være representert med minst ett medlem i representantskapet.

Den enkelte deltakeren i et kommunalt oppgavefellesskap har ubegrenset økonomisk ansvar for sin andel av oppgavefellesskapets forpliktelser. Til sammen skal andelene utgjøre oppgavefellesskapets samlede forpliktelser.

4. Interkommunalt selskap (IKS)

Interkommunale selskap (IKS) er hjemlet i Lov om interkommunale selskaper, som trådte i kraft i 1999. Deltakerne i et IKS hefter ubegrenset for selskapets forpliktelser, i motsetning til i et AS hvor eierne kun hefter for innskutt aksjekapital. Det er bare kommuner, fylkeskommuner og andre IKS som kan være medeiere. Siden eierne etter loven ikke kan gå konkurs, og hefter ubegrenset for forpliktelsene til selskapet, er det ikke krav om egenkapital i IKSer.

IKS er ment som en organisasjonsmodell for offentlig oppgaveløsning med et visst forretningsmessig preg. I den grad virksomheten konkurrerer ned private, kan den offentlige garantien som ligger i modellen gi et konkurransefortrinn. ESA (EØS kontrollorgan) har påpekt at ordningen kan være

problematisk i forhold til EØS-avtalens bestemmelser om offentlig støtte til næringsvirksomhet, og dette kan føre til at det i framtiden vil bli stilt formelle krav til egenkapitalgraden i IKS. I så fall vil det bli mindre attraktivt å etablere IKSer i framtiden. 7

Det øverste styringsorganet i et IKS er representantskapet. Alle deltakere skal ha minst et medlem i representantskapet. Kommunestyret oppnevner medlemmene og har instruksjonsrett overfor sine representanter.

Representantskapet skal blant annet behandle selskapets regnskap og valg av revisor, budsjett og økonomiplan, samt salg av fast eiendom eller investeringer som er av vesentlig betydning for selskapet eller eierne. Vesentlige avvik fra budsjett og planer må meddeles representantskapet, men det er ikke krav om løpende rapportering. Et IKS må ha en selskapsavtale og denne kan sette ytterligere krav til hvilke saker som må godkjennes av representantskapet. Innenfor sitt myndighets-område kan representantskapet instruere styret og omgjøre beslutninger. Overfor tredjepart kan denne muligheten begrenses av at et utvidet myndighetsområde for representantskapet ikke er allment kjent.

Det er representantskapet som velger styret for et IKS. Styret har ansvaret for forvaltningen av selskapet og skal sørge for en tilfredsstillende organisering av selskapets virksomhet. Styret skal påse at virksomheten drives i samsvar med selskapets formål, selskapsavtalen, selskapets årsbudsjett og andre vedtak og retningslinjer fastsatt av representantskapet. Styret skal sørge for at bokføringen og formuesforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll, og føre tilsyn med daglig leders ledelse av virksomheten.

Et IKS er et eget rettssubjekt. De ansatte har selskapet som arbeidsgiver og daglig leder som øverste administrative leder. Ansvaret for arbeidsgiverpolitikken for selskapet ligger vanligvis til styret. Lov om interkommunale selskap regulerer ansatte sin representasjon i styret.

IKS fører regnskap etter regnskapsloven hvis det ikke er bestemt i selskapsavtalen at man skal følge prinsippene for kommunal regnskapsføring. Hvis regnskapet føres etter regnskapsloven gjelder de samme bestemmelsene for årsberetning som for et aksjeselskap. Kravene til årsregnskapet og innholdet i årsberetningen er omtalt i pkt. 6.2 om pliktig rapportering og i vedlegg 3.

Offentleglova omfatter selvstendige rettssubjekt der stat, fylkeskommune eller kommune direkte eller indirekte eier mer enn 50 %. Det er åpnet for unntak for rettssubjekt som hovedsakelig driver næring i direkte konkurranse med og på samme vilkår som private. Et IKS er pr definisjon omfattet av offentliglova og må fortløpende vurdere om det oppfyller kravene til unntak som følge av konkurranse.

Forholdet til anskaffelsesloven må vurderes etter reglene i anskaffelsesloven og er avhengig av om IKS'et i hovedsak er å anse som et offentligrettslig organ som er opprettet for å tjene allmenhetens

behov, samt virksomhetens karakter. Viktige elementer her vil være virksomhetens formål slik det framgår av vedtektene, om virksomheten opererer på egen regning og risiko, og om den er underlagt offentlige myndigheters eller andre offentlige organers ledelsesmessige kontroll.

Lov om interkommunale selskap inneholder regler for uttreden og oppløsning av IKS.

5. Samvirkeforetak

Kommuner kan også delta i **samvirkeforetak (SA)**, som er en sammenslutning regulert i Lov om samvirkeforetak (samvirkelova). SA har til hovedmål å fremme medlemmenes økonomiske interesser enten som kjøpere eller som leverandører. Overskudd, bortsett fra normal forrentning, må bli værende i foretaket eller fordeles mellom medlemmene etter deres omsetning med foretaket. Et SA må ha minst to medlemmer. De som kan få sine interesser ivaretatt av et samvirkeforetak, har rett til å bli medlem og alle medlemmer skal behandles likt.

Hva kjennetegner et samvirkeforetak:

- Ingen krav til innskutt kapital, men det skal være forsvarlig egenkapital.
- Brukernytte og samarbeid er viktigere enn kapitalavkastning.
- Egen juridisk person.
- Mulig å være ansatt.
- Selskapets formue er Selskapets og ikke eiernes.
- Overskudd kan deles mellom medlemmene etter deres samhandel med samvirkeforetaket.
- Demokratisk - ett medlem har normalt bare én stemme.
- Kan ikke kjøpes opp av eksterne.

Hovedformålet om å fremme medlemmenes økonomiske interesser tolkes vidt. Samvirkeforetak kan for eksempel benyttes av sammenslutninger av personer som i ulik grad driver næringsvirksomhet. Dette betyr at for eksempel veilag eller et grunneierlag er egnet som et samvirkeforetak selv om den økonomiske virksomheten ikke anses som stor.

6. Aksjeselskap (AS)

Aksjeselskap (AS) reguleres av Lov om aksjeselskaper (aksjeloven). Aksjeloven er ikke spesielt tenkt for offentlig virksomhet, men for virksomheter hvis formål er å skape inntekter og overskudd. Samtidig er det en av få organisasjonsmodellene der både private og offentlige kan delta.

Aksjeloven gir forholdsvis klare regler for hvordan et aksjeselskap skal organiseres. Det skal finnes et stiftelsesdokument som inneholder vedtekter, det er minimumskrav til vedtektene og eventuelle

særskilte rettigheter skal tas inn i vedtektene eller i en selskapsavtale som vedlegges vedtektene. Stiftelsesdokumentene skal registreres i Brønnøysundregisteret og være offentlig tilgjengelige.

I et aksjeselskap er eiernes økonomiske ansvar begrenset til den innskutte aksjekapitalen. Det lovregulerte minimumskravet til aksjekapital er beskjedent (NOK 30.000), men i praksis må aksje-selskap ha en egenkapitalgrad (andelen av totalkapitalen som er egenkapital) tilpasset selskapets virksomhet og risiko.

Det øverste styringsorganet i et AS er generalforsamlingen. Alle eiere har rett til å delta i generalforsamlingen. Kommunens representant(er) til en generalforsamling oppnevnes av kommunestyret, som har instruksjonsrett overfor sin(e) representant(er).

Generalforsamlingens lovbestemte oppgaver er å vedta selskapets årsregnskap og styrets årsberetning, fastsette utbytte, samt velge styre og revisor for virksomheten. Vedtektene kan også legge andre oppgaver til generalforsamlingen, så lenge dette ikke er oppgaver som ved lov er lagt til andre organer.

Styret har ansvaret for forvaltningen av selskapet og skal sørge for en tilfredsstillende organisering av selskapets virksomhet, slik at selskapet drives i samsvar med eiernes formål og innenfor rammen av lovverket. Styret skal i nødvendig utstrekning fastsette planer og budsjetter for selskapets virksomhet, og har en viktig funksjon for å sikre strategisk planlegging for selskapet. Styret skal holde seg orientert om selskapets økonomiske stilling og plikter å påse at dets virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. Styret skal også føre tilsyn med daglig leders ledelse av virksomheten.

Et AS er et eget rettssubjekt. De ansatte har selskapet som arbeidsgiver og daglig leder som øverste administrative leder. Ansvaret for arbeidsgiverpolitikken for selskapet ligger til styret. Aksjeloven regulerer ansatte sin representasjon i styret.

AS fører regnskap etter regnskapsloven, og utarbeider årsmelding og årsberetning i henhold til bestemmelsene i denne. Kravene til årsregnskapet og innholdet i årsberetningen er omtalt i pkt. 6.2 om pliktig rapportering og i vedlegg 3.

Offentleglova omfatter selvstendige rettssubjekt der stat, fylkeskommune eller kommune direkte eller indirekte eier mer enn 50 %. Det er åpnet for unntak for rettssubjekt som hovedsakelig driver næring i direkte konkurranse med og på samme vilkår som private. Hvis mer enn 50 % av aksjene i et AS eies av offentlige virksomheter, omfattes selskapet av offentliglova og må fortløpende vurdere om det oppfyller kravene til unntak som følge av konkurranse. 9

Forholdet til anskaffelsesloven må vurderes etter reglene i anskaffelsesloven og er avhengig av om selskapet i hovedsak er å anse som et offentligrettslig organ som er opprettet for å tjene allmenhetens

behov, samt virksomhetens karakter. Viktige elementer her vil være virksomhetens formål slik det framgår av vedtektene, om virksomheten opererer på egen regning og risiko, og om den er underlagt offentlige myndigheters eller andre offentlige organers ledelsesmessige kontroll.

Dersom alle aksjene i et AS har offentlige eiere, gir kommunelovens § 80 kommunens kontrollutvalg og revisor rett til å kreve de opplysninger som er nødvendig for deres kontroll, så vel fra selskapets daglige leder som fra styret og selskapets valgte revisor. I den utstrekning det finnes nødvendig, kan kontrollutvalget og kommunens revisor selv foreta undersøkelser i selskapet.

Aksjeloven inneholder regler for uttreden og oppløsning av AS.

7. Stiftelse

En stiftelse er en selveiende organisasjon som reguleres av Lov om stiftelser (stiftelsesloven). Kommuner kan alene eller sammen med andre offentlige og/eller private virksomheter opprette en stiftelse. Loven gir regler for hvordan dette skal skje, blant annet gjennom minstekrav til vedtekter. Stiftelser skal ha et klart formål, meldes til Stiftelsesregisteret og vedtektene skal være offentlige.

En stiftelse er selveiende i den betydning av stifter verken kan utøve styring over stiftelsens virksomhet eller gjøre krav på andel av stiftelsens overskudd (ta utbytte). Vedtektene kan gi stifterne anledning til å utnevne styre for stiftelsen. Hvis mer enn halvparten av medlemmene i selskapets øverste organ (styret) er utnevnt av offentlige virksomheter er stiftelsen omfattet av offentleglova.

En stiftelse er et eget rettssubjekt. Eventuelle ansatte har stiftelsen som arbeidsgiver og daglig leder som øverste administrative leder. Ansvar for arbeidsgiverpolitikken for selskapet ligger til styret. I næringsdrivende stiftelser har ansatte rett til styrerepresentasjon på samme måte som i aksje-selskap.

Stiftelser er bare en hensiktsmessig organisasjonsform når det er et ønske om å gjøre virksomheten helt uavhengig av kommunen. Den vanligste bruken av stiftelser er i forbindelse med donasjoner eller tildelinger der avkastningen skal brukes til å fremme stiftelsens formål.

Et eget tilsyn (Stiftelsestilsynet) fører tilsyn med stiftelser og påser blant annet at utdelinger er i tråd med formålet og ikke skjer til stifterne. Stiftelser kan ikke omdannes eller oppløses uten godkjenning fra Stiftelsestilsynet.

Vedlegg 2: Interkommunale samarbeid i medhold av kommuneloven:

Navn på samarbeidet og organisering	Vertskommune § 20-2 Klv.	Omfatter
Fellesenhet Økonomi	Lillehammer	Regnskap, lønn, fakturering, skanning
Fellesenhet innføring	Øyer	Innføring
Lillehammer regionen Vekst	Lillehammer	Næringsrådgivning
Felles Landbrukskontor i Lillehammer-regionen	Gausdal	Saksbehandling og rådgivning innen skog og landbruk
DIG3 samarbeid	Lillehammer	Drift av felles IT-løsning innen skole
GIS-samarbeid	Lillehammer	Samarbeid innen geografiske informasjonssystem
Øyer og Gausdal barneverntjeneste	Gausdal	Barnevern
Interkommunal barnevernvakt	Ringsaker	Lovpålagt vaktberedskap for barneverntjenesten
NAV Lillehammer - Gausdal	Lillehammer	NAV
Regional Frisklivssentral	Gausdal	Veiledning fysisk aktivitet, ernæring og livsstil
Helseregion Sør-Gudbrandsdal	Lillehammer, Gausdal, Øyer, Ringebu, Sør-Fron, Nord-Fron	Intermediære plasser, legevakt, KAD, frisklivssentralen, miljørettet helsevern, Gerica, FACT-team, psykisk helse/rus

Navn på samarbeidet og organisering	Ansvarlig organ	Omfatter
Lillehammerregionen Interkommunale politisk råd	Interkommunalt politisk råd §18-1 Klv. Representantskapet Lillehammerregionen Vekst er vertskap for regionkoordinator/sekretariat.	Regionalpolitisk utvikling, næringsutvikling https://www.lillehammer.no/interkommunalt-politisk-raad.570534.no.html
IKA Opplandene	Kommunalt oppgavefelleskap (KO) § 19-1 Klv. Innlandet fylkesarkiv er vertskap	Interkommunalt arkivdepot for kommuner i Innlandet og Akershus. https://innlandetfylke.no/tjenester/fylkesarkivet/om-ika-opplandene/